

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Crèdits	1,68 de presencials (42 hores) 4,32 de no presencials (108 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
María Jesús Castro Valdomar xus.castro@uib.es	09:00	10:00	Dilluns	14/09/2015	21/12/2015	BF05
	15:00	16:00	Dilluns	14/09/2015	21/12/2015	Despatx BF05, 1er. pis Ramon Llull
	09:00	10:00	Dilluns	01/02/2016	30/06/2016	BF05 Ramon Llull
	15:00	16:00	Dilluns	07/03/2016	21/03/2016	BF05 Ramon Llull, 1er. pis
	15:00	16:00	Dimarts	08/03/2016	22/03/2016	BF05 Ramon Llull, 1er. pis
	16:30	18:00	Dilluns	23/05/2016	23/05/2016	BF05

Contextualització

Aquesta assignatura bàsica de 6 crèdits ECTS és la primera de la matèria Història contemporània universal, que pertany al mòdul Història Universal, del Grau d'Història. Es vehicularà mitjançant Campus Extens 30/70.

Tracta de forma inicial continguts que seran ampliat i aprofundits en cursar les assignatures obligatòries d' Història Contemporània Universal, Història del món actual, Història contemporània d'Amèrica i Història social de la població a l'època contemporània, i les respectives optatives.

Tracta els grans problemes actuals, i la seva explicació en els fets del passat proper: Dóna claus per entendre, entre altres processos, la dialèctica guerra-pau a l'àrea, la llarga gestació de la Unió Europea i les reticències a la seva ampliació, la lenta transició demogràfica a la ribera sud, el paper de l'aigua i del petroli, les migracions i les causes dels conflictes sense resoldre: Israel i Palestina, Sahara, etc.

Té un caire teòric, introductor i instrumental, fent una primera aproximació a moltes de les opcions professionals del contemporaneïsm.

És una assignatura d'interès perquè ubica l'alumnat en el seu context més proper, el mediterrani, aparentment conegut, però alhora complex, escenari d'importants esdeveniments i processos que involucren la realitat

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

del món contemporani, l'àmbit mundial: les seves vessants institucionals multiculturals, socioeconòmiques, estratègiques, cooperatives i conflictuals. Dóna informació rellevant per a la cooperació.

Requisits

Competències

Cursant aquesta assignatura, l'alumnat assolirà les competències CB-3, CB-4, CG-2 i CE-12, traduïdes en els següents resultats d'aprenentatge:

- Treballar amb fonts bibliogràfiques especialitzades per a la realització de treballs de caire bibliogràfic.
- Assimilar i fer servir els conceptes bàsics per al coneixement de la Història Contemporània Universal.
- Conèixer els principals centres d'informació especialitzats en història contemporània universal.
- Classificar la producció historiogràfica més rellevant relativa a la història contemporània universal.

totes elles referides al Món mediterrani.

Específiques

- * CE 12 Valorar de forma crítica les diferents realitats socials actuals i del passat a partir de la consciència de pluriculturalitat, de desenvolupament dels drets humans, dels principis democràtics, de la igualtat entre dones i homes, de la solidaritat, protecció al medi ambient i de la cultura de la pau i accessibilitat universal de las personas amb discapacitat..

Genèriques

- * CG 2 Comprendre, utilitzar i ser capaç d'explicar el llenguatge propi de la història, així com l'específic de cada un dels grans períodes en què es divideix..
- * CB-3 Que els estudiants apleguin i interpretin dades rellevants dins de l'àrea d'Història per poder emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic (Bàsica).
- * CB-4 Que els estudiants trametin informació, idees, problemes i solucions de l'àmbit de la història a un públic tant especialitzat com no especialitzat (Bàsica).

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

El contingut intentarà sintetitzar la complexa situació actual del Món Mediterrani, i estudiar i explicar les causes pròximes i remotes de la problemàtica a l'espai polític socioeconòmic i cultural dels països mediterranis en l'Edat Contemporània.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

Continguts temàtics

Tema 1. Introducció. El món mediterrani a l'Edat contemporània

- 1.1. Conceptualitzacions del món mediterrani. Criteris i enfocaments. El concepte de problema.
- 1.2. La construcció historiogràfica i la concreció conceptual del món mediterrani des de Braudel al Procés de Barcelona i el PEV.
- 1.3. Criteris de periodificació. Criteris de zonificació. Les regions mediterrànies: MEDOC, MEDOR, MAGREB i MASCHREK. La regió Pyrenées-Méditerranéen.
- 1.4. Marc polític i institucional (OTAN, UE, ONU) i foros de referència: Instituts, Fundacions, Centres de recerca i documentació: UMA, CSEDN, CIDOB, RIE, ICEM, CINDOC, CEMMM, CEDOC, etc.

Tema 2.. La contemporaneïtat en els països mediterranis

- 2.1. Algunes característiques de la construcció dels estats i de les formes de govern al món mediterrani. De la cultura de la guerra a la cultura de la pau.
- 2.2. Processos codepenents. La cohesió europea. La UE. La problemàtica de l'ampliació.
- 2.3. Les regions. La inclusió de la mediterrània. El procés de Barcelona. Mentalitats hegemòniques i criteris culturals. Els foros inclusius.
- 2.4. Estudi d'un aspecte significatiu de la contemporaneïtat
- 2.4.1. Les transformacions del camperolat al món mediterrani: característiques, marcs polítics i efectes econòmics, socials i demogràfics.

Exemple: La seqüència XIX-XX de la transició demogràfica i el desequilibri Nord-Sud

Tema 3.. Els grans problemes polítics, socials, culturals i econòmics al món mediterrani

- 3.1. Processos significatius de la problemàtica mediterrània. Criteris de selecció. La seva anàlisi i explicació.
- 3.2. Els nacionalismes. La construcció dels estats lliberals. Els processos d'expansió colonial. Les crisis i els processos descolonitzadors.
- 3.3. Processos generals de caire socioeconòmic que es desenvolupen amb ritmes diferents a la ribera nord i sud de la mediterrània durant els segles XIX i XX. La gestió de l'aigua. La crisi de l'antic règim, la transició demogràfica i les revolucions. Els pas de monarquies absolutes a constitucionals o la constitució de repúbliques. L'estatut de les persones.
- 3.4. El món mediterrani com a escenari de les internacionalitzacions. A l'entorn de les guerres mundials: Iniciatives per la pau: algun exemples: les organitzacions pacifistes, la Creu Roja i Mitja Lluna Roja, la Societats de Nacions. Les organitzacions a l'entorn de la Guerra Freda: l'ONU, el Pacte de Varsòvia, la organització de No alineats. L'Aliança de Civilitzacions.
- 3.5. Exemples de problemàtiques:
 - 3.5.1. Turquia: de l'Imperi otomà a la república laica: característiques del procés de democratització.
 - 3.5.2. El procés a l'entorn del Canal de Suez.
 - 3.5.3. Algèria. Sahara. Israel. Palestina.

Tema 4.. Els processos d'integració regional i el diàleg Nord-Sud

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

4.1. Les regions i les institucions. Els àmbits de decisió i els criteris. El concepte de Mediterrània com a regió i com a àrea.

4.1.1. ONU, OTAN, UE: el criteri de la seguretat internacional.

- La definició de la regió mediterrània segons el criteri EEUU vehiculat per l'OTAN. Iniciativa d'Estambul.

- La definició de l'àrea mediterrània segons el concepte europeu, vehiculat per l'UE. La PESC, el "Procés de Barcelona. Unió per la Mediterrània" i la PEV. Països inclosos.

- La definició d'àrea mediterrània des de la ribera sud.

4.1.2. L'UE, l'OTAN i algunes estructures no decisòries de la ribera sud: la Lliga Àrab, la Conferència islàmica i la Unió del Magreb àrab (UMA).

4.1.3. Les polítiques de cooperació. Programes de cooperació i intercanvi. Organismes i recursos.

Metodologia docent

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge inclou:

-classes teòriques inicials de presentació del contingut general, amb forma socràtica i mostració de consultes: Documentació institucional, informació recollida a bases de dades pertanyents a centres de documentació històrica en tots els suports disponibles, preferentment els digitalitzats. (GG)

-classes presencials amb exposició dels continguts teòrics temàtics, amb lectures dirigides en relació amb la bibliografia de referència (GM). Durant les classes pràctiques en grup mitjà es faran, si escau, comentaris de text, de cartografia històrica, de referències literàries històriques i anàlisi de pel·lícules històriques.

Es penjaran al Tauler de notícies de la pàgina de l'assignatura a Campus Extens (setmanalment, en principi), "Setmanaris" amb resums dels continguts tractats, materials didàctics virtuals, bibliografia afegida i orientacions docents per al Treball autònom.

Totes les activitats d'aprenentatge contribuiran de forma continuada al coneixement i aplicació dels conceptes; seran recollides a les carpetes individuals d'aprenentatge de l'alumnat i avaluades de forma contínua durant el procés amb els instruments indicats en l'apartat d'avaluació. Aquestes tècniques facilitaran l'adquisició dels coneixements conceptuals que s'avaluaran de forma final amb la prova objectiva que figura a l'avaluació. El treball bibliogràfic serà iniciat en les classes teòrico-pràctiques en Grup mitjà: es recolliran a les Carpetes d'Aprenentatge les consultes bibliogràfiques mitjançant cites de referència als continguts de les classes, de les lectures i del treball autònom; serà objecte d'atenció i supervisió per tal de comprovar la obtenció de les competències.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Conceptualitzacions del món	Grup gran (G)	Coneixement, comprensió i aplicació dels conceptes epistemològics i historiogràfics implicats i les seves representacions cartogràfiques (Món Mediterrani, Edat	42

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
	mediterrani a l'edat contemporània		Contemporània, economia de la Mediterrània, transició demogràfica disimètrica, estructura dels estats i formes de govern en funció de la consecució progressiva de formes democràtiques i d'adquisició de drets humans, tot aplicant la perspectiva de gènere; afectacions dels col.lectius de persones en el trànsit de la cultura de la guerra a la cultura de la pau).	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Aportacions individuals d'ampliació i/o aprofundiment sobre el tema de la classe presencial anterior	Finalitat: Consolidació dels coneixements adquirits Metodologia: treball autònom de consulta de les bases de dades, pàgines institucionals recomanades i bibliografia bàsica.	25
Estudi i treball autònom individual	Lectura comprensiva orientada	Finalitat: aplicar el context general explicat per la professora a la comprovació d'algunes característiques diferencials de les estructures socials i de mentalitat existents als estats o nacions de les riberes nord i sud de la Mediterrània, illes incloses. Metodologia: lectura comprensiva consultada de dues contribucions: Philippe Fargues: "La demografia de la família del Magreb: una clau per comprendre la política", pàgs. 97-104, i Fátima Mernissí, "Les dones al Magreb: interlocutores indefugibles de l'equilibri mediterrani", pàgs. 105-112 , a Maria-Àngels Roque (ed.) Les cultures del Magreb, Barcelona, ICEM, 1994.	25
Estudi i treball autònom en grup	Elaborar en grup el concepte transició demogràfica al món mediterrani	Elaborar síntesi, prèvia lectura individual, entre las dues aportacions que figuren a continuació: Philippe Fargues: "La demografia de la família del Magreb: una clau per comprendre la política", pàgs. 97-104, i Fátima Mernissí, "Les dones al Magreb: interlocutores indefugibles de l'equilibri mediterrani", pàgs. 105-112 , a Maria-Àngels Roque (ed.) Les cultures del Magreb, Barcelona, ICEM, 1994. Elaboració conjunta, durant una setmana, de síntesis. Mostrar al Foro de Campus X	25
Estudi i treball autònom en grup	Lectura dirigida inicial	Lectura dirigida, comprensiva, consultada, argumentada, de la contribució de Maria Teresa Pérez Picazo : Las transformaciones del campesinado en el mundo mediterráneo, siglos XIX y XX, a les Actes de les VII Jornades d'Estudis Històrics locals (Ed, Isabel MOLL), pàgines 87 a 104.	8
Estudi i treball autònom individual o en grup	Aprofundiment en argumentacions mitjançant consulta de documentació institucional a la revista Afkar Ideas, o de les publicacions virtuals d'Història de la contemporània	Lectura i resum d'un article de l'apartat Migracions africanes i estratègia mediterrània, a l'item Claus de l'Anuari 2007 del IEMed. http://www.iemed.org/anuari/2007/csumari.php , o algun altre de relacionat en documentació institucional a la revista Afkar Ideas, o de les publicacions virtuals d'Història de la Mediterrània que es veuran a les classes.	25

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

En començar el curs es farà una avaluació inicial en relació a les competències, per tal de preparar de la forma més adient la intervenció docent, sobretot en les classes pràctiques en grup mitjà. L'avaluació contínua permetrà que l'alumnat aconsegueixi l'èxit en les tasques successives: l'assistència a les classes teòriques (treball autònom) que figuraran als "Setmanaris", promouran les conceptualitzacions teòriques i la pràctica aplicativa: les lectures, les consultes dels materials i el maneig dels recursos es recolliran en la carpeta d'aprenentatge, que serà controlada periòdicament, en acabar cadascun dels 4 temes. Les dates de lliurament de consultes i lectures i del control de la carpeta figuraran al cronograma de la matèria a UIB Digital, i el seguiment es farà de forma presencials i també a través de Campus Extens.

Aquesta carpeta permetrà la preparació de la prova objectiva final i recollirà les successives aportacions del treball bibliogràfic. Durant la prova objectiva final no es podrà fer servir la Carpeta d'Aprenentatge ni cap eina connectable. Pel que fa al treball bibliogràfic, aquest es realitzarà progressivament, fent les consultes, i les cites de la bibliografia recomanada i consultada; serà avaluat de forma diferida durant els controls de la Carpeta d'Aprenentatge i podrà ser objecte d'avaluació final mitjançant la resolució de tres temes que s'hauran de desenvolupar i referenciar amb ajut de la Carpeta d'Aprenentatge. Per fer les referències i les cites del treball bibliogràfic es recomana el document-guia de la Biblioteca de la UIB.

L'alumnat que durant les classes i/o els controls de la Carpeta d'Aprenentatge mostri l'adquisició d'alguna de les competències previstes, podrà ser eximit de la realització de la Prova objectiva, però no de la Prova final de treball bibliogràfic. L'alumnat que faci algun aprofundiment significatiu de caire bibliogràfic en alguna conceptualització del temari (2.4) podrà aportar una pregunta personal a la prova d'avaluació.

Conceptualitzacions del món mediterrani a l'edat contemporània

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Coneixement, comprensió i aplicació dels conceptes epistemològics i historiogràfics implicats i les seves representacions cartogràfiques (Món Mediterrani, Edat Contemporània, economia de la Mediterrània, transició demogràfica disimètrica, estructura dels estats i formes de govern en funció de la consecució progressiva de formes democràtiques i d'adquisició de drets humans, tot aplicant la perspectiva de gènere; afectacions dels col·lectius de persones en el trànsit de la cultura de la guerra a la cultura de la pau).
Criteris d'avaluació	Prova objectiva 40%

Percentatge de la qualificació final: 40%

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

Aportacions individuals d'ampliació i/o aprofundiment sobre el tema de la classe presencial anterior

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Finalitat: Consolidació dels coneixements adquirits Metodologia: treball autònom de consulta de les bases de dades, pàgines institucionals recomanades i bibliografia bàsica.
Criteris d'avaluació	Treball bibliogràfic 15%

Percentatge de la qualificació final: 15%

Lectura comprensiva orientada

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Finalitat: aplicar el context general explicat per la professora a la comprovació d'algunes característiques diferencials de les estructures socials i de mentalitat existents als estats o nacions de les riberes nord i sud de la Mediterrània, illes incloses. Metodologia: lectura comprensiva consultada de dues contribucions: Philippe Fargues: "La demografia de la família del Magreb: una clau per comprendre la política", pàgs. 97-104, i Fátima Mernissi, "Les dones al Magreb: interlocutores indefugibles de l'equilibri mediterrani", pàgs. 105-112, a Maria-Àngels Roque (ed.) Les cultures del Magreb, Barcelona, ICEM, 1994.
Criteris d'avaluació	Treball bibliogràfic 10%

Percentatge de la qualificació final: 10%

Elaborar en grup el concepte transició demogràfica al món mediterrani

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Elaborar síntesi, prèvia lectura individual, entre las dues aportacions que figuren a continuació: Philippe Fargues: "La demografia de la família del Magreb: una clau per comprendre la política", pàgs. 97-104, i Fátima Mernissi, "Les dones al Magreb: interlocutores indefugibles de l'equilibri mediterrani", pàgs. 105-112, a Maria-Àngels Roque (ed.) Les cultures del Magreb, Barcelona, ICEM, 1994. Elaboració conjunta, durant una setmana, de síntesis. Mostrar al Foro de Campus X
Criteris d'avaluació	Treball bibliogràfic 10%

Percentatge de la qualificació final: 10%

Lectura dirigida inicial

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Lectura dirigida, comprensiva, consultada, argumentada, de la contribució de María Teresa Pérez Picazo : Las transformaciones del campesinado en el mundo mediterráneo, siglos XIX y XX, a les Actes de les VII Jornades d'Estudis Històrics locals (Ed, Isabel MOLL), pàgines 87 a 104.
Criteris d'avaluació	Treball bibliogràfic 10%

Percentatge de la qualificació final: 10%

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

Profundiment en argumentacions mitjançant consulta de documentació institucional contemporània

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Lectura i resum d'un article de l'apartat Migracions africanes i estratègia mediterrània, a l'item Claus de l'Anuari 2007 del IEMed. http://www.iemed.org/anuari/2007/csumari.php , o algun altre de relacionat en la revista Afkar Ideas, o de les publicacions virtuals d'Història de la Mediterrània que es veuran a les classes.
Criteris d'avaluació	Treball bibliogràfic 15%

Percentatge de la qualificació final: 15%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Criteris de la selecció bibliogràfica:

. Donar una panoràmica completa, encara que inicial, de tot el contingut de l'assignatura. Donada la seva característica de bàsica, inclou una mínima aportació sobre la conceptualització de l'Edat contemporània i la seva periodificació des de diversos enfocaments

. La idoneïtat del contingut: tractar els aspectes policausals i multiculturals de la problemàtica del món mediterrani.

. L'amplària taxonòmica dels recursos bibliogràfics i instrumentals (alguns d'ells, digitals i en diversos idiomes; els Diccionaris i Atles històrics especialitzats, obres bàsiques manuals de consulta, monografies de síntesi sobre aspectes puntuals, i en les lectures que es treballaran a l'aula, aportacions extretes d'Actes de Jornades i Congressos i revistes especialitzades, sempre que donguin claus bàsiques per a la comprensió de la variada problemàtica tractada. Hora de fer el treball bibliogràfic a partir de les lectures, es recomana consultar en primer lloc les notes a peu de pàgina i a les bibliografies respectives les referències per a l'ampliació de consultes. Pels criteris de cita, es pot fer servir la pàgina d'Ajuda de la Biblioteca de la UIB (Com fer un treball acadèmic).

Bibliografia bàsica

CARPENTIER, Jean; LEBRUN, François: *Historia del Mediterráneo*. (1a. ed., 1989; 2a ed. 2001, en francès, Éditions du Seuil; Trad. Antoni Dalmau). Veure els capítols de Contemporània. Base/IEMed, 2008

ZAMAGNI, Vera. *Historia econòmica de la Europa contemporània :de la Revolució Industrial a la integració europea* ;traducció castellana de Jordi Pascual. Barcelona: Crítica, 2001, 2002

PASAMAR, Gonzalo. *La historia contemporánea: aspectos teóricos e historiográficos*. Madrid: síntesisDL, 2000

TILLION, Germaine. *Le harem et les cousins*, Éd. du Seuil, 1982

MORALES LEZCANO, Víctor, et al. *Historia universal contemporánea. Guía de estudio*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces, S.A., Madrid 1992

Bibliografia complementària

ABULAFIA, David: *The Mediterranean in History* , Thausser & Hudson; Trad. al castellà (David León): publicat per Crítica i Thausser&Hudson, 2003

LÓPEZ-DAVALILLO LARREA, Julio. *Atlas histórico de Europa :desde el paleolítico hasta el siglo XX* Madrid: Síntesis, 2001.

ALCARAZ VARÓ, Enrique;HUGHES, Brian: *Diccionario de términos económicos, financieros y comerciales :inglés-español; spanish-english* . 2a ed, renovada i actualitzada. Barcelona , Ariel, DL1997

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20204 - El Món Mediterrani en l'Edat Contemporània
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	F
Idioma	Català

LÓPEZ-CORDÓN CORTEZO, Ma Victoria. *Análisis y comentario de textos históricos*. Madrid :Alhambra,1978

ROQUE, Maria-Àngels: *Les Cultures del Magreb* (Editora). Barcelona. Ed. Fundació Enciclopèdia Catalana, DL1994

GELLNER, Ernest: *Nacionalismo*. Barcelona, 1997

MUNIESA I BRITO, Bernat, *Diccionario de historia actual :1945-2000* /Bernat Muniesa, Joan Oliver. Barcelona :Salvat, 2000

RUBIOL, Gloria: *Turquía, entre Occidente y el Islam. Una historia contemporánea*. Viena Ed., 2004

TILLION, Germaine: *France and Algeria: Complementary Enemies*, New York, Knopf, 1961

SEGRETO, Luciano; MANERA, Carles; POHL, Manfred: *Europe at the Seaside: The Economic History of Mass Tourism in the Mediterranean*. New York-Oxford, Berghahn Books, 2009

Es poden fer servir l'edició digital de la revista Afkar Ideas (IeMED) per a anàlisi històrica de temes d'actualitat i la revista Mediterranean Historical Review. També l'Atlas virtual Euroatlas.net.

Altres recursos

Pàgines home d'Institucions i organitzacions consignades a la Guia: s'aniran incorporant segons les necessitats a la pàgina 20204 de Campus Extens o a la carpeta de l'assignatura a fotocopisteria per ser treballades en les classes de GM o en Treball autònom. Atlas històrics digitals i Diccionaris de termes històrics digitals.

